

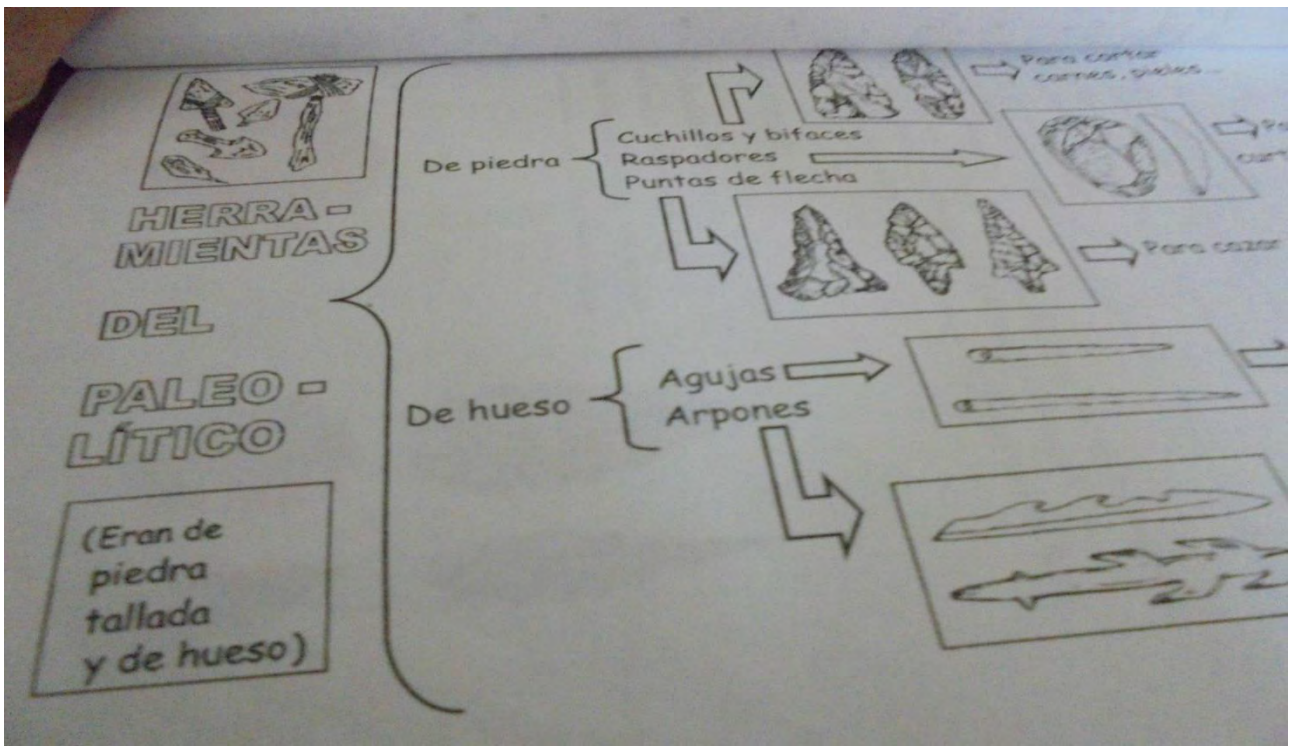
Estudiar i recordar les 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

PALEOLÍTIC

El Paleolític és la primera etapa de la prehistòria, també es coneix amb "Edat de Pedra Tallada".
El Paleolític comença 2,5 milions d'anys a.C. i acaba 10.000 anys a.C.

Com vivien:

- ☞ Per poder menjar pescaven, recollien fruites i cacaven.
- ☞ Eren **omnívoro**s, es a dir, menjaven carn i vegetals.
- ☞ Eren **nòmades**, vol dir que canviaven de lloc per viure. Vivien en **coves** o cavernes naturals a l'hivern i a prop dels rius o en refugis fets amb branques a l'estiu.
- ☞ Van descobrir el **foc**. El van utilitzar per cuinar, escalfar o espantar els animals i iluminar.
- ☞ **Tallaven pedra** per fabricar nous estris. Al principi d paleolític les eines eren simples, més tard es van fer més especialitzades.
- ☞ **Ferramentes** fetes a base de pedres tallades, ossos...
- ☞ Eren **artistes**: pintaven les parets i el sostre de coves. Pintaven animals quiets.

COM CAÇAVEN

- a casa en la prehistòria necessitava d'habitats especials
- coneixement del terreny.
- coneixement dels animals que hi vivien.
- col·laboració en grup.

Aquestes són algunes de les seues tècniques:

- Llançar les llances.
- Despenyar animals. El grup asustava els animals i caïen p un precipici.
- Posar trampes, en forma de xarxes, fones, corbals. Perce els animals i els dirigien cap a la trampa per caçar-los.
- Construir arcs que els permet llançar les fletxes de m

Ferramentes:

Paleolític: Ferramentes fetes amb pedres tallades, ossos i pals.

Neolític: Ferramentes més perfectes elaborades amb pedres i ossos pulids.

orden de más ovile a más oviles.
 Invernadero:
 Australopithecus
 Fer un epigrama
 Australopithecus - Homo Habilis
 Neandertal - Comandante H

trabajo de la piedra
 primeros nombrados utilizaban
 y palos para golpear y cavar.
 y realizar otros de piedra.
 capaces de tallar un tosco filo en
 de una piedra, golpeando
 otra, hasta obtener un
 o bifaz. Esta herra-
 para cortar la carne,
 se usaba para cortar la carne,
 la madera, etc. Las piezas
 de la piedra (lascas) se
 como cuchillas para cortar
 las pieles de los animales.

Control y obtención del fuego
 era indispensable para la
 de los seres humanos.
 solo eran capaces de
 encendido; posterior-
 a producirlo gol-
 una piedra contra otra o
 un palo contra otro hasta
 una chispa. El fuego les
 a obtener luz y calor, cocinar
 y ahuyen-
 a animales de
 para cazarlos después.

Trabajo de las pieles
 de los animales se el-
 stidos, calzado, cubiertas
 , bolsas, correas, etc. Ser-
 s, para dormir sobre ellas
 ue los grupos humanos
 ban con frecuencia, las
 como recipientes para
 alimentos, agua, plantas
 etcétera. El cuidado
 era muy importante:

de "Homo habilis"
 de piedra cortada

10 SAPIENS SAPIENS

- Va viure fa 40.000 anys.
- Faia ferramentes molt petites, destriada també també ferraes.
- És el primer homíniid que parla, destriada també també ferraes.
- Té el crani més gran i és més intel·ligent.
- Sabia encendre foc.
- Era artista dibuixava animals que van a Salernava als monts de l'Algarve i van aquests.
- Els grups de persones que viuen en el "clon" quan bacte una tribu.

ATAPUERCA

La serra d'Atapuerca es troba a Burgos (Espanya); allí s'han descobert els jaciments prehistòrics més importants del món. Gràcies als treballs arqueològics i paleontològics s'han canviat els coneixements en prehistòria i ara han ajudat a entendre millor l'evolució humana.

Els descobriments són:

- Fòssils humans que pertanyen a dos espècies extingides, són "Homo Antecessor" i "Homo Heidelbergensis".
- Milers de fòssils d'espècies d'animals carnívors com el lleó o tigre, així com d'animals herbívors, com cérvols gegants, bisons o gossos.
- Nombroses ferramentes que van del Paleolític fins a 3.000 anys a.C.

Les característiques que van fer possible que els homes es quedaren en aquest territori durant tant de temps, van ser, per una banda, la gran quantitat d'aigua (tres rius i moltes fonts) que hi havia, i per una altra, la abundància de quarçita i sílex, minerals que utilitzaven per fer els estris.

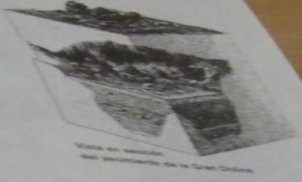
Els llocs més importants són:

- La gran Dolina, on es va descobrir "l'Homo Antecessor".
- La Sima dels Ossos, en el que es va trobar el crani de "Homo Heidelbergensis".
- La Sima de l'Elefant. En aquest lloc s'han trobat fòssils de rinoceront i elefant que van viure fa més d'un milió d'anys.
- Galeria del Sílex. En les parets s'han trobat quasi 400 pintures negres i roges. Sembla que hi va haver vida durant el Neolític i l'edat de Bronze.

ATAPUERCA

HOMO ANTECESSOR
(reconstrucción): va
en la primera especie
humana que se
puede encontrar en Europa.

Vista en relieve
del yacimiento de la Gran Dolina

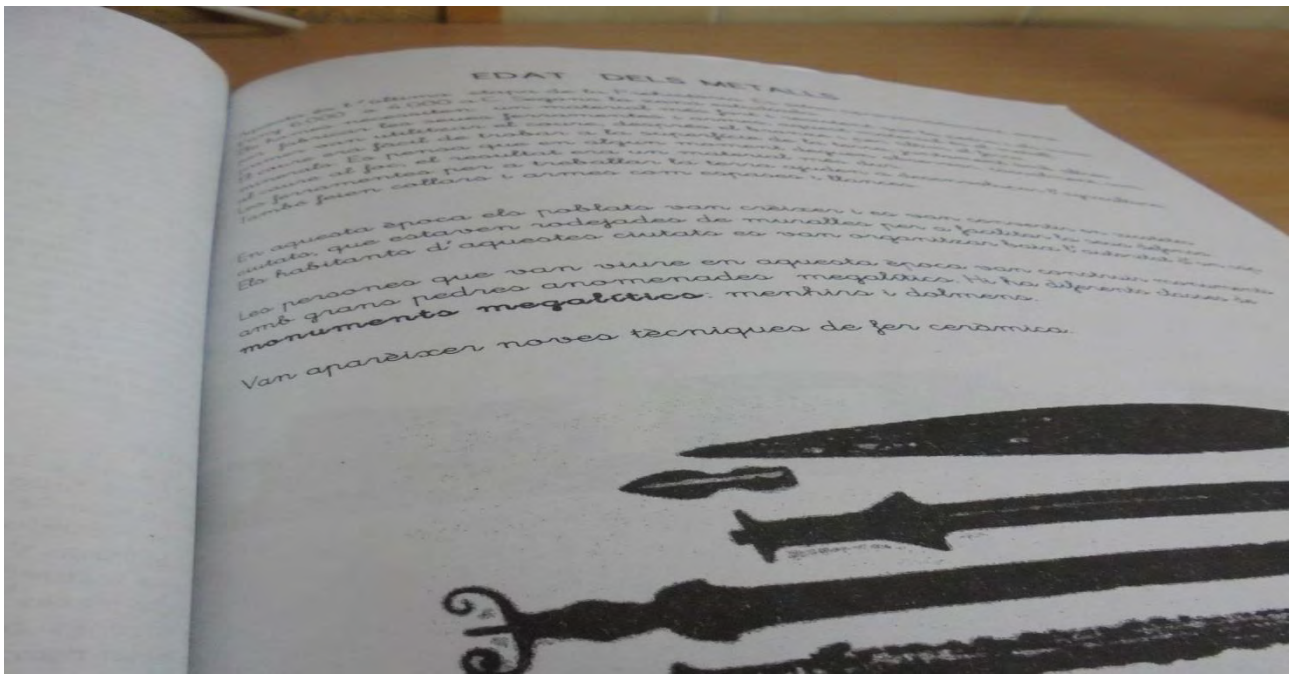

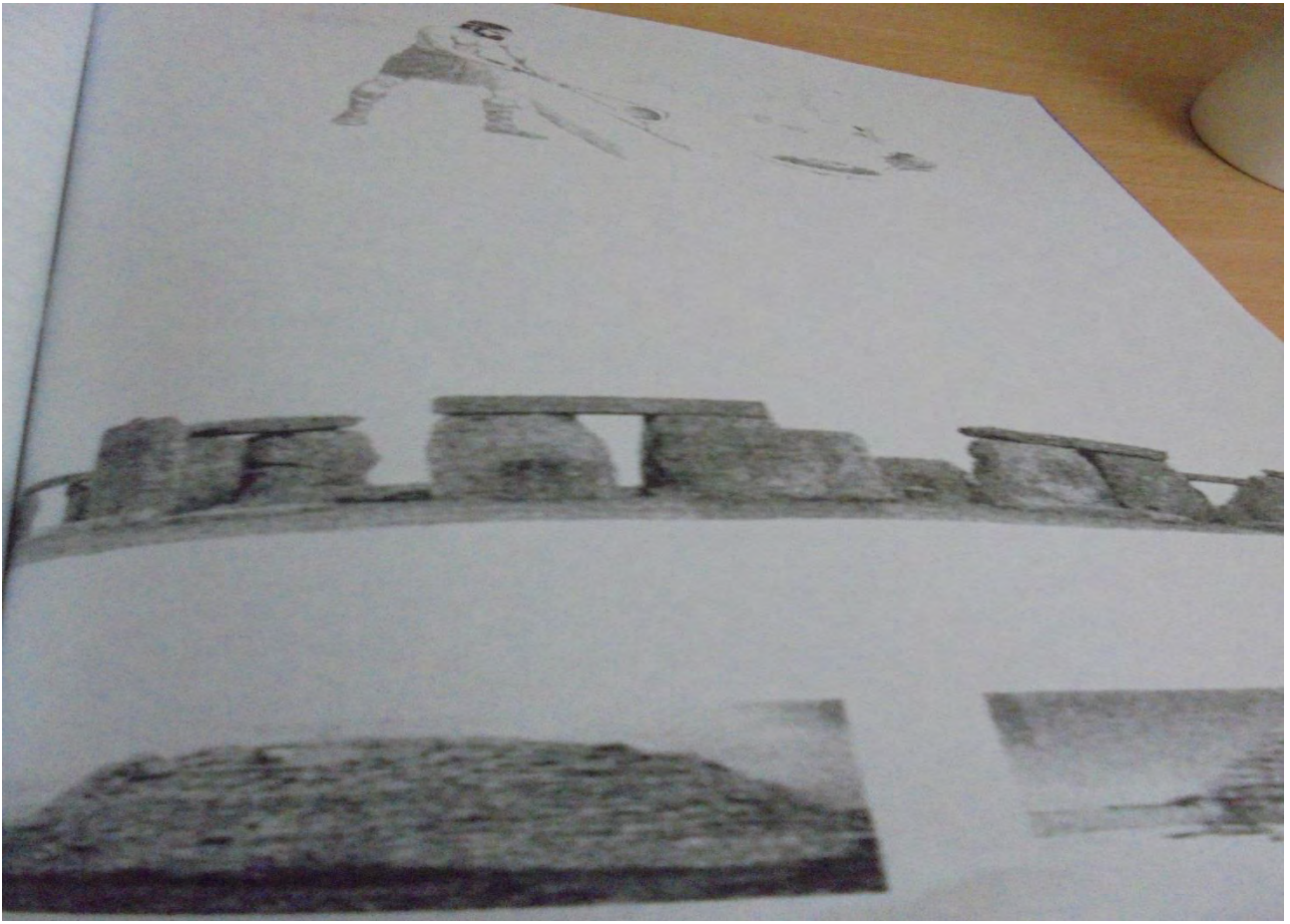
Jaciments de
la Serra
d'Atapuerca

* Especies de homínidos que forman parte de la especie de Atapuerca

PALEONTÓLOGO: estudia fósiles de animales y personas

ARQUEÓLOGO: estudia fósiles y materiales que han sobrevivido

Libre individual del subjecte 5

INDEX

1. Introducció	---	pàg 3
2. Paleolític	---	5
3. Paleolític les tècniques	---	9
4. Com caçaven	---	11
• Homínids	---	15
• Atapuerca	---	19
3. Neolític	---	23
• Neolític les tècniques	---	27
• Homo Sapiens Sapiens	---	29
• Els artistes	---	31
4. Edat dels metalls	---	33

prehistòria és la primera etapa de la història, no hi cap document escrit que ens informe de com es vivia, quines eines utilitzaven, es considera el nucli previ a la història.

prehistòria és el període de temps comprès entre l'aparició dels primers homínids fins que hi ha constància de documents escrits.

la prehistòria va començar fa 4 milions d'anys i va acabar quan van inventar l'escriptura fa, aproximadament, 3.300 anys.

Tot el que es coneix es gràcies als descobriments arqueològics com fòssils, pintures en coves, restes...

La prehistòria és l'etapa més llarga i es divideix en períodes:

PALEOLÍTIC, NEOLÍTIC, I EDAT DELS METALLS

- L'leg la lectura e subratlla d'inc comportant
- Davant del full fes un esquema

PREHISTÒRIA

- [-] PALEOLÍTIC
- [-] NEOLÍTIC
- [-] EDAT DELS METAL·LÍCS

PALEOLÍTIC

El Paleolític és la primera etapa de la prehistòria. També es coneix com "Edat de Pedra Tallada". El Paleolític comença 2,5 milions d'anys a.C. i acaba 10.000 anys a.C.

Com vivien:

- Per poder menjar pescaven, recollien fruites i caçaven.
- Eren **omnívora**, es a dir, menjaven carn i vegetals.
- Eren **nòmades**, vol dir que canviaven de lloc per viure. Vivien en **coves** o casernes naturals a l'hivern i a prop dels rius o en refugis fets amb branques a l'estiu.
- Van descobrir el **foc**. El van utilitzar per cuinar, escalfar-se, espantar els animals i il·luminar.
- **Tallaven pedra** per fabricar nous estris. Al principi paleolític les eines eren simples, més tard es van fer especialitzades.
- **Ferramentes** fetes a base de pedres tallades, ossos i fustes.
- Eren **artistes**: pintaven les parets i el sostre. Pintaven animals quietes.

E studia i d'avez fes un

Com relaten en el paleolític (conegut també com 'Edad de pedra tallada).

- Per menjar - pescaven
- Recollien fruites
- Casaven

Eren nòmades (camelaven de lloc per recular) → Venien encara

- Van desenvolupar el foc
- Tallaven pedra per fabricar eines en el temps més epialititzades
- Ferramentes a base de pedres, ossos i
- Artistes, pintaven animals en les peles i soste de les coves

Para cortar carnes, pieles...

HERRAS = MIENTAS DEL PALEOLÍTICO
(Eran de piedra tallada y de hueso)

De piedra

- Cuchillas y bifaces → Para cortar carnes, pieles...
- Baspadores → Para curtir pieles
- Puntas de flecha → Para cazar

De hueso

- Agujas → Para coser
- Arpones → Para pescar

QUE ES?
Període de temps entre
l'aparició dels homínids i
l'escriptura

PERÍODE
inici a fa 4 milions d'anys
final ja 3.300 anys i 1900
es comença a escriure

PREHISTORIA

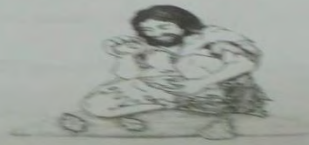
COM SABEM?
Gràcies als descobriments
arqueològics

QUAN
Es divideix en tres
períodes Paleolític,
lític i edat dels metalls

PALEOLÍTIC

El trabajo de la piedra

Los primeros homínidos utilizaban
cuerpo y galletas para golpear y cortar.
Más tarde, realizaron útiles de piedra
en capas de salar un trozo fijo en
otra capa de una piedra, golpeando
la contra otra, hasta obtener un
chis de mano o bifaz. Esta herramienta
se usaba para cortar la carne,
abrir la madera, etc. Los piezas
comprendidas de la piedra (fascas) se
usaban como cuchillas para cortar
limpiar las pieles de los animales.

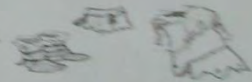
El control y obtención del fuego

El fuego era indispensable para la
supervivencia de los seres humanos.
Al principio solo eran capaces de
mantenerlo encendido; posteriormente
aprendieron a producirlo golpeando
una piedra contra otra o
frotando un palo contra otro hasta
hacer saltar una chispa. El fuego les
servía para obtener luz y calor, cocinar
alimentos, secar las pieles y ahuyentar
e, incluso, acorralar a animales de
gran tamaño para cazarlos después.

El trabajo de las pieles

Con las pieles de los animales se
elaboraban vestidos, calzado, cubiertas
de cuevas, bolsas, correas, etc. Ser-
vían, además, para dormir sobre ellas
y, puesto que los grupos humanos
se desplazaban con frecuencia, las
empleaban como recipientes para
transportar alimentos, agua, plantas
medicinales, etcétera. El cuidado
de las pieles era muy importante:
había que engrasarlas a menudo
para mantener su flexibilidad e
impermeabilidad.

COM CAÇAVEN

La caça en la prehistòria necessitava d'habilitats especials:

- coneixement del terreny.
- coneixement dels animals que hi vivien.
- col·laboració en grup.

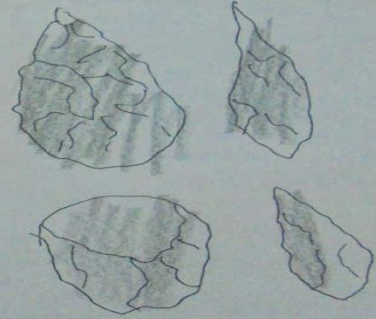
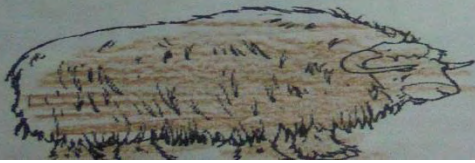
Aquestes són algunes de les seues tècniques:

- Llançar les llances.
- Despenyar animals. El grup asustava els animals i caien per un precipici.
- Posar trampes, en forma de xarxes, fones, corral. Persequien els animals i els dirigien cap a la trampa per caçar-los.
- Construir arcs que els permet llançar les fletxes de més lluny.

Ferramentes:

Paleolític: Ferramentes fetes amb pedres tallades, ossos i pals.

Neolític: Ferramentes més perfectes elaborades amb pedres i ossos pulits.

A l'ordre de més antic a més modern aquestes homínids:

Antecessor, Australopitèc, Homo habilis, Homo erectus, Homo sapiens

Australopitèc, Homo habilis, Antecessor, Neandertal, Homo sapiens

Homo sapiens } com caçaven

- Coneixen els animals que
- Col·laboració en grup
Tècniques - Llançar llances,
despenyar animals,
posar trampes,
construir arcs
per llançar fletxes
de més lluny

Ferramentes } Paleolític - Fetes amb pedres tallades, ossos i pals

HOMINIDS

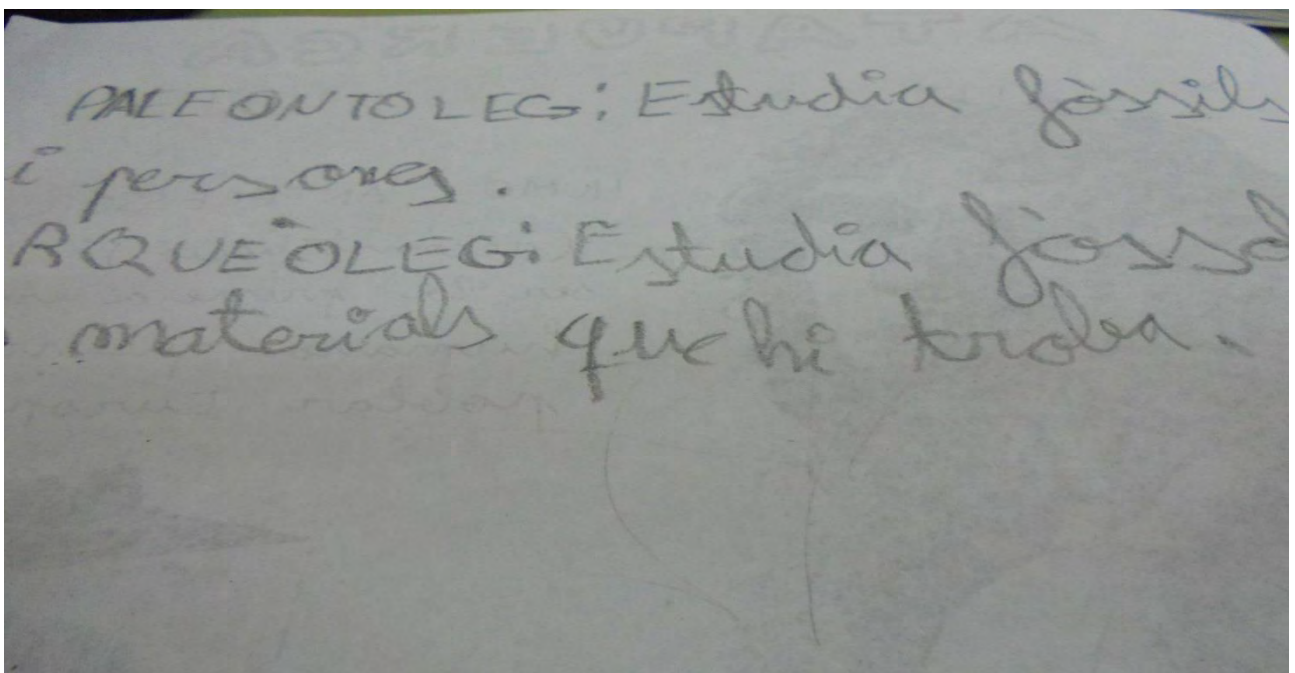
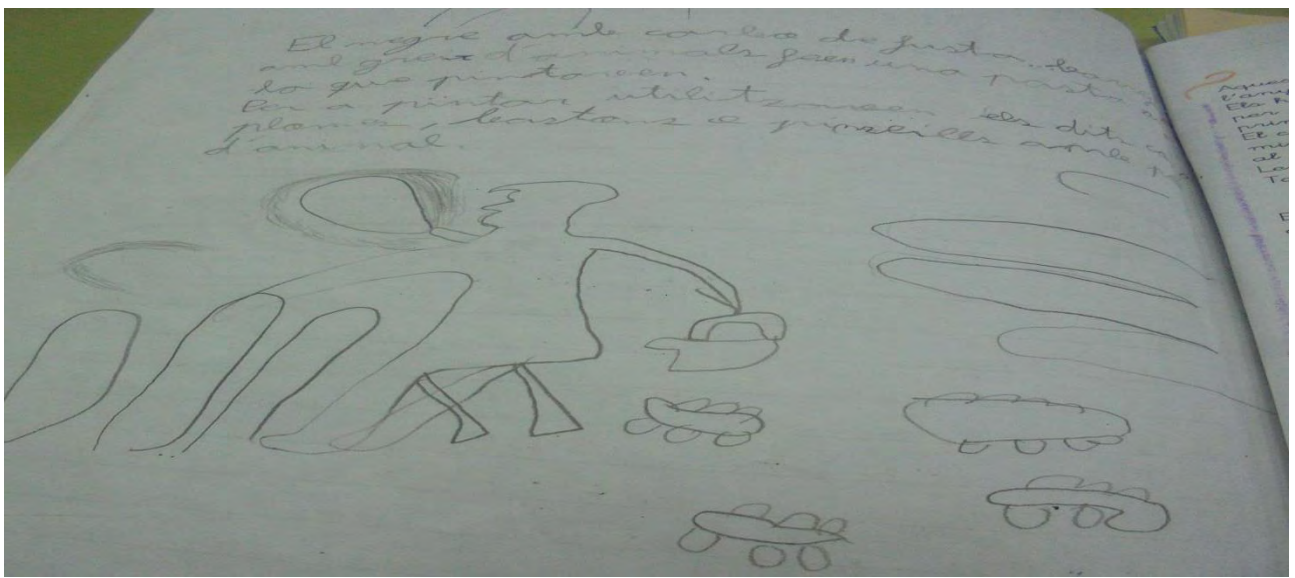
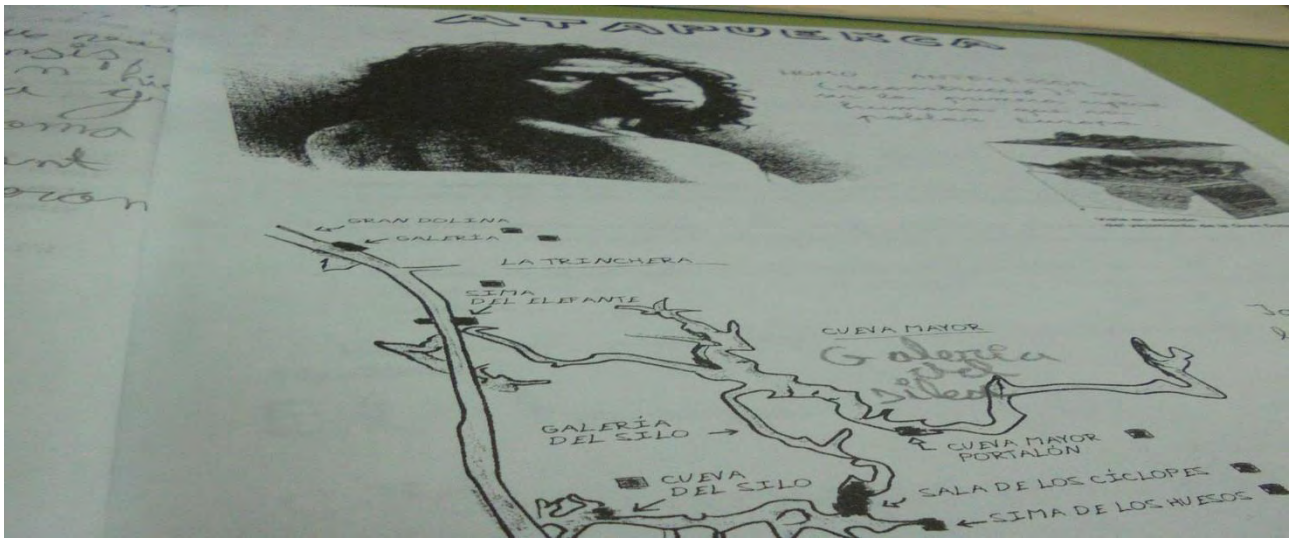
Els homes i les dones hominidals van aparèixer al llarg de milions d'anys.
Aquests són una mostra dels homínids que hem estudiat.

AUSTRALOPITECUS:

- Va viure fa 4 milions d'anys.
- No parlava.
- Era nòmada.
- No coneixia el foc.
- No feia ferramentes, sols utilitzava el que trobava.
- No era artista.
- Caminava dempeus, però el cos estava encorbat.
- Viu a Àfrica.
- Tenia el cervell petit.
- Sols menjava vegetals que trobava.

HOMO HABILIS:

- Va viure fa 2 milions d'anys.
- Caminava dempeus.
- No parlava.
- Menjava vegetals i també carn d'animals.
- Feia ferramentes molt sencilles.
- No coneixia el foc.
- No era artista.
- Tenia un cervell mitjà.
- D'Àfrica passa a tota la Terra.
- Era nòmada.

NEOLITIC

Es la tercera etapa de la Prehistoria, también se conoce como **Edad de Piedra Pulida**. Abarca de 10.000 a.C. hasta el 3.500 a.C. aproximadamente, momento en que aparece el **agricultor** y el **domesticar animales**.

- **Van vivir los hombres.**
- **Van inventar** con el **agricultor**, **pastor**, **cerámico** y **teñido**.
- **Es van convertir en sedentarios**, es a dir, **viven siempre al mismo lugar**, en **poblados**, formando "clans".
- **Las cabañas** eran **circulares** y **rectangulares**. **Las paredes** eran de **fang** y **paja** y el **sostre** de **paja** y **branchos**.
- **Van domesticar animales** como **cerdos**, **vacas**, **cabras**, **ovinos**, **caballos** y **camellos**. Así van tener **carne**, **leche**, **lana** y **traviesas**.
- **Las herramientas** eran **más perfectas**, **hechas** con **pedras pulidas**, **van fabricar** **destaladores** de **má** y **hormas** **per** **pes**.
- **Eran artistas**. En el Neolítico **pintaban** **dans** y **fe**. **Pintaban** **animales** y **personas** en **mosaicos**, **dances**.

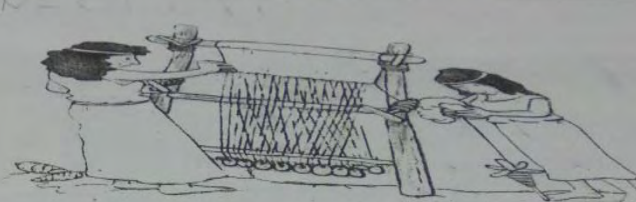
Investiga quins avantpassats dels homes Neolític.

El home sapiens

Edad de la Piedra Pulida
 Subrimiento de la agricultura, el desarrollo de **herramientas de piedra pulidas** para trabajar la tierra, a las **cañadas** mangas de **madera** para abrir surcos, **hoces** para segar las cosechas, **trillos** y **machos**; también se realizaron **molinos de mano** para el grano. Estas **herramientas** se hacían con materiales como el **tal**, el **granito**, etcétera.

elaboración de tejidos
 Después de utilizar fibras vegetales para hacer cestas, se empezó a elaborar tejidos con lino, algodón, lana y esparto, con los que se realizaba ropa y calzado. En primer lugar se hilaban las fibras con el huso, un instrumento de forma ovalada en el que se enrollaba el hilo; después se inventaron los **telares**, de los que se encontraron numerosas pesas de cerámica que servían para tensar el hilo. Los telares podían ser **verticales** u **horizontales**.

cerámica
 Se elaboraba a mano y se cocía directamente en el fuego. Más tarde se ideó una especie de hornos hundidos en el suelo donde quemaban las brasas y la pieza de cerámica que se quería cocer. En algunos casos, las piezas se decoraban con incisiones o relieves realizados con un punzón, o se decoraban con **glazuras**.

colectiu
 dad de
 tra polida - 1 Com retraien

menjer L'indústria

- Sedentars - retraien
- Les calçanes - retraien

Agricultura
 Pastura
 Ceràmica
 Ferrall

matells llac
 cerçulars i R
 L parets
 L sostre

- Ferramentes → Fetes amb
- Eren artistes pintaven fora de les coves
- L Pintaven

ARTISTES

es mimeses des d'at en un altitud
 de 20.000 anys durant l'última glaciació.

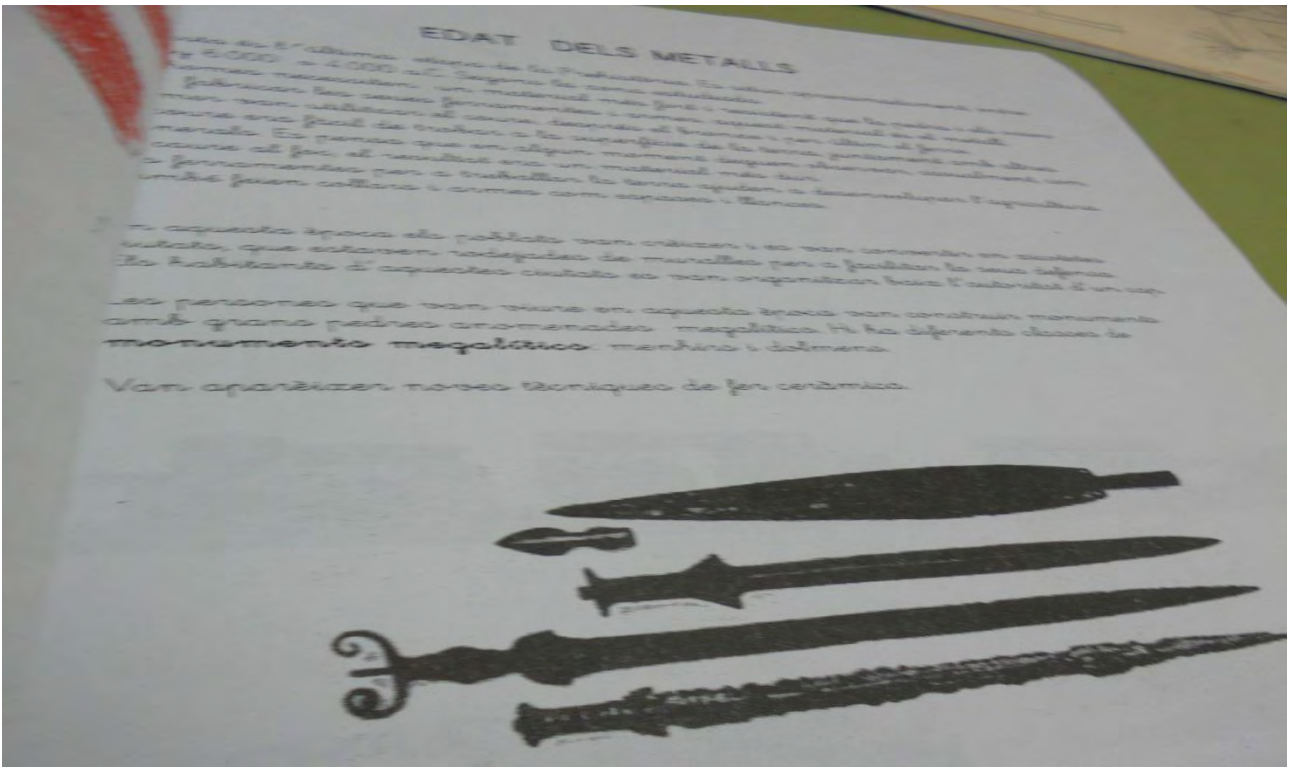
Els homes del Paleolític pintaven a les parets i sostre de les coves. Repartides a la quietat i segurament per de què eren a coves.

Les pintures més importants a l'òden Altamira (Espanya) i Lascaux (França).

Durant el Neolític les pintures aparixen tant a l'interior com a l'exterior de les coves. La figura ja tenen més representes exemples de casa i dançar. Una de les més importants es troba a la Valltorta (Castelló).

Els artistes feien els colors a partir de minerals i productes naturals i el roig el feien amb mineral de ferro o sang i el blau amb carbó de fusta... barrejaven així mateix pigments amb l'animals fent una pasta amb la que pintaven.

Per a pintar utilitzaven el dit, plomes d'ocell i punxells fets amb els pels d'animals.

* Escriu la diferència entre australopithecus
homo habilis

Quant va viure

Que menjava

Les ferramentes

Com tenien el cervell

La seva relació al metall i el foc

HOMO ANTECESSOR

Va viure fa aproximadament 500.000 anys. S'han trobat restes de la seva vida a Aegues, en Europa.
Les seues ferramentes eren pedres de gran tamany, eren afilades i les utilitzava per a tallar carn, tallar branques.

NEANDERTAL :

- Va viure fa 150.000 anys, aproximadament.
- Era gran caçador.
- No parlava.
- Menjava vegetals i carn.
- Coneixia el foc, però encara no sabia fer-lo.
- Feia ferramentes molt més perfectes.
- No era artista.
- Tenia un cervell gran.
- Va viure una època amb molt de fred.
- Vivia en Europa i Àsia.

Es a tot el que sapigues de les excavacions i descobriments **DATA**
Descobrien fossils
 Que en la zona dels ossos que van
 encantar el crani de Haldelborgensis,
 Galeria del sílex en el paratge m
 mes o menys 400 pintures i en la
 dolina van descobrir a l'ho
 Antecessor, En la zona de l'El
 S'han trobat fossils de r
 d'defant.

HOMO SAPIENS SAPIENS

- També el corredor com "home de cromanyó"
- Va viure fa 40.000 anys d.C.
- Feia ferramentes molt precises, destrals, puntes, diamants, etc.
- És el primer homínid que parla.
- Té el crani més gran i és més intel·ligent.
- Sabia encendre foc.
- Era artista: dibuixa animals que caca, i
- Soterrava els morts.

els grups de persones que vivien en la
 madeta cosa formaven el "CLAN" quan
 s'unien diverses clans formaven una tribu.

els animals són
 quietos.

El Paleolític

